

מסורת הש"ס
עם הוספות

א) ר"ה דף טו. מוסף שביעית סוף פ"ג, צ"ק קא: [ע"ש כל הסוגיא], ג) ע"י תוס' פסחים כז: ד"ה מכלל, ד) גילה לג: ע"ש מדרס סב: ע"ש צ"ק קב, ה) צ"ק דף קב, ו) [מכות יג].

הגהות הב"ח

א) גמ' אמרו אתרוג אחר לקיטה:

תורה אור השלם

א) וְהִיְתָה שִׁבְת הָאֵיִן לָכֶם לְאֻכְלָהּ לָךְ וּלְעֹבְדָךְ וְלַאֲמָתְךָ וְלַשְׁכִּירְךָ וְלַחֹשֶׁשְׁךָ הַגֵּרִים עִמָּךְ: [ויקרא כה, ו]

הגהות וצינונים

א) [צ"ל דתניא (גליון): צ] בדפו"ר להסקה וכו"ה בב"ק שם: [ג] רש"י מ"ז (גליון): [ד] צ"ל וְאֵא יבֹדְלִי כִּי־ה בדפו"ר: ה) ר"ל תיבת "וסתם" (רש"י): ו) [דעותיו וכו"ה בדפו"ר: ז] דאכל דבר שהנאתו וביעורו שוה כצ"ל (רש"ש וכו"ה ברש"י ב"ק שם):

ליקוטי רש"י

שביעית מאן דבר שמיא. דקאמר דאינו עלה כדמינו אלמא איכא מאן דפליג [ר"ה טו.]. חסורי מיחבא וכו'. והכי פירושה אתרוג אחר לקיטה למעשר לענין חדש וישן ולענין שניה נכנסת לשלישית או שלישית לרביעית ואחר חנטה לשביעית צין להפקר צין לציור ששאר אילנות ונת שביעת הנכנסת לשמינית הפקרה הוא פטורה מן המעשר דלילו לענין מעשר ששאר שני שזע אוזל ציה רצון בתר לקיטה לגבי חדש וישן ומעשר שני ומעשר עני משום דדרכו ליגדל על כל מים בירק כו' אצל לשאר דבריו שזה לאילן בתר חנטה וכו' [שם טו.]. **אין בהם משום קדושת שביעית.** ויהיה מהן אף לאחר זמן הציור. **וביעורו שוה.** דבר שזשעת הנאחו כלה מן העולם [ב"ק קא.]. **סתם עצים להפקה ניתנו.** ולא להאיר הלכך עזים ניתנו ומתקרא לא חל עליהו שביעית אצל ספיחי סטים סתמן ללביעה הלכך חל עליהו קדושה ואסורי לאחר ביעור אף להיסק ועלי קנים וגופנים יש שאוכלין אותן יש שמסיקין אותן הלכך בתר מחשבת לקיטה אזלינן. **תנאי היא.** איכא למאן דאמר סתם עזים להסקה ניתנו ולא חיילא שביעית אפילו אעזים דמשחן ואיכא למאן דלית ליה ואעזים דמשחן מיהא חיילא. **לתוך המשרה.** אין שורין פשתן ציין של שביעית וכן אין מכנסין צגדים דהוי סתורה. **מי שהנאתו וביעורו שוה.** הנאה שהיא בשעה שהוא כלה מן העולם אחת יכול ליהנות מפירות שביעית קודם זמן הציור. **יצאו משרה**

לולב הגזול

לולב

שבשעת לקיטתו עישורו. שאם חנט צשנה שניה שמעשרותיה מעשר ראשון ומעשר שני ונלקט בשלישית לשמיטה שמעשרותיה מעשר ראשון ומעשר עני מתעשר כדין מעשר שליטת ואילו שאר אילנות שחנטו פירותיהן צשניה ונלקטו בשלישית מתעשרין כדין שניה ולענין מעשר השוו אתרוג לירק דמעשר פירות האילן וירקות דרצנן ומעשר גורן ויקצ דאורייתא וצגורן ויקצ ילפינן בראש השנה (דף יג.:

שמתעשר אחר השנה שהציאו שליש מקראי ואסמכו רצנן מעשר דצריהם אגורן ויקצ מה גורן ויקצ מיוחדים שגדילים על רוצ מים דהיינו מי גשמים ומתעשרין לשנה שעברה אף כל הגדילין על רוצ מים כגון פירות האילן מתעשרין לשנה שעברה ילאו ירקות שגדילין על כל מים שמתעשרים לשנה הצאה ואתרוג נמי גדל על כל מים כירק: **לב"ד** דבר. אף למעשרות: הוא דאמר. תנא דמתני' דמקפיד אאתרוג: (דאמר^[א]) **כי האי תנא.** דקתני ורצותינו נמנו בלושא ואמרו אתרוג אחר לקיטה צין למעשר צין לשביעית: **טעמא דלולב** בר ששית בו'. קושיא היא כלומר לעיל אחר דהיינו טעמא דלולב ניקח משום דבר ששית הוא הא שביעית הוא אסור ונפקא מינה שלולצי שביעית קדושת שביעית נוהג צהו שלא ליקח צדמיהן חלוק וטלית: **שגבבן**. שניסנן לאזרין: **לחובה**. לשון מחצא:

לקמן לאביהא. למאלל צהמה: שאני התם. גצי עזי הסקה להכי לא נוהגין צהן שביעית דאמר קרא והיתה שצת וגו' ומשמע לכס לכל צרכיכס וכתיצ לאכלה למימרא דאין מותר ליהנות מפירות שביעית אלא הנאה הדומה לאכילה: **שהנאתו וביעורו שוה**. כלומר שהנאתו וציעורו שמתצער מן העולם צאין כאחד כגון סיכה ושתיה והדלקת הנר ומהך דרשה נמי ילפינן שאין שביעית נוהג אלא צפרי העומד להנאות הללו דה"ע מידרש קרא והיתה שצת הארץ נוהגת צמה שלכס לאכלה שהנאתו דומה לאכילה: **יצאו עצי הפקה שהנאתן אחר ביעורן**. משנעשו גחלים אופין צהן אצל לולב עיקר הנאתו לכצד את הבית והוא שעת ציעורו וקלקולו ודמי להנאת אכילה ועלי קנים וגפנים קיימי להכי ולהכי הלכך צתר מחשצה אזלי: והא איכא עצים דמשחן. עץ שמן שהעץ עצמו מדליקין צו להאיר כמו בצזקות והוי הנאתו וציעורו שזה נימא השתא מיהא אס לקטן להדלקת אורה דנהגא צהו שביעית: ומשני **סתם עצים**. של היסק להסקה ניתנו לצריות וסתמן לאו להאיר קיימו הלכך לא נחתא צהו קדושת שביעית מעיקרא ואפילו לקטן להאיר: ה"ג **עצים דהפקה תנאי היא**. ועזים דהסקה גופייהו שהנאתן אחר ציעורן תנאי היא אי נהגא צהו שביעית אי לא דאיכא תנא דדריש לכס דומיא דלאכילה למעוטי כל שהנאתו אחר ציעורו כדדרשינן לעיל ומההיא דרשה אימעוט עזים ואיכא דלא ממעט מיניה אלא דבר שאין הנאתו שזה ככל אדם כגון מלוגמא וזילוף ואפיקטוויזין. ואני שמעתי מרצותי שהיו גורסים וסתם עזים להסקה מינה תנאי היא וכן כתוב **בכל הספרים** וטרחתי מנעורי בכל יידי שיטת הש"ס לישצה כפי דצריהם ואיני יכול^[א] ומאלתי גירסא זו צספר כתצ ידו של רצינו גרשום צן יהודה מנוחתו כצוד וצסדר ישועות של רצינו ילחק צר מנחס כתוב ואינו מוגה^[א] וכן נראה צעיני: אין מוסרין פירות **שביעית לא לתוך משרה**. לשרות פשתן ציין של שביעית: **ולא לבבוסה**. לכצס צגדי' ציין של שביעית. משרה וכצוסה הנאתן אחר ציעורן שמשעה ששורה הצגדים או הפשתן ציין שעה אחת נמצער ואצד לו והנאתו אינה עד שלצש הצגדים: **למלוגמא**. לרפואה:

פרק שלישי

סוכה

מ.

אליעור אי צתר לקיטה כרצן גמליאל נהג צו שני עישורין אלמא דמאן דאמר צתר לקיטה אע"ג דנגמר פרי [כצר] דהרי חנט צשצט של שנה שעברה ולא נלקט עד שצט אחר ושמא אתרוג חלוק משאר פירות לפי שדרכו לעמוד צאלין שמים ושלש שנים וכל זמן שמתקיים צאלין גדל בכל שנה ושנה אי נמי אע"פ שחנט צשצט של שנה שעברה זימנין דאין נגמר גידולו עד שצט אחר וניחא השתא דנקט רצי יוחנן פ"ק דר"ה (דף טו.) גצי אתרוג אפילו כזית ונעשה ככר כלומר דע"י מי שנה הצאה גדילה ומיהו כזית לאו דווקא צעינן דהא רצי יוחנן צתר חנטה אזיל ושמא לא חשיצא חנטה צאתרוג פחות מכזית:

ורבותינו נמנו באושא. אית דגרסי פ"ק דר"ה (דף טו.): אתרוג אחר חנטה צין למעשר צין לשביעית וצצרי כרצי אליעזר דלעיל ואי אפשר לומר כן כדמוכח צשמעתין דגרס אחר לקיטה ושלש מחלוקות דצצר: **שגבבן לחובה**. יש לפרש דווקא נקט ויש לפרש אורחא דמלתא נקט: **לקמן לאביהא**. אי צסתם היו לעזים לא היה מועיל מפרש לאכילה מידי דהוה אעזים דמשחן שלקטן להאיר לרצא דאמר סתם עזים להסקה ושמא הני סתמייהו להכי ולהכי הלכך אזלינן צתר מפרש: **ועצים דהפקה תנאי היא**. אי נהגא צהו שביעית או לא דאיכא תנא דדריש לכס דומיא דלאכילה למעוטי כל שהנאתו אחר ציעורו וממעט עזי הסקה ואית דלא ממעט אלא דבר שהנאתו אין שזה ככל אדם כגון מלוגמא וזילוף ואפיקטוויזין כך פירש צקונט' ורצותינו^[א] היו גורסין וסתם עזים להסקה ניתנו תנאי היא ופי' צקונט' דטרט עלה לישצה ולא יכול וצהגזול קמא (צ"ק דף קב.) פי' צקונט' וזה לשונו תנאי היא איכא למאן דאית ליה סתם עזים להסקה ניתנו ולא חיילא שביעית ואפילו אעזים דמשחן ואיכא דסצר אעזים דמשחן מיהא חיילא והיינו תנאי רצנן סצרי סתם פירות לאכילה ניתנו וחיילא עלייהו קדושת שביעית כדאמר' דאכל דבר שזה^[א] וציעורן שזה חיילא הלכך אפילו לקטן למשרה דהכא סתמייהו להכי ולהכי אצל פירות סתמייהו לאכילה ומשעת יצירתן חיילא קדושה עלייהו ותו לא מהניא מחשצה לאפקועי עזים להסקה ניתנו ולא חיילא שביעית וגצי עזים נמי סתם עזים להסקה ניתנו ולא חיילא שביעית: **למשרה ורבוסה שהנאתן אחר ביעורן**. שמשעה ששרה הפשתן או הצגדים ציין שעה אחת נמצער ואצד והנאתו אינה עד שלצש אותן צגדים כך פי' צקונט' ותימה דצהגזול קמא (צ"ק דף קא: ושם) קא חשיצ מין הצצועין הנאתן וציעורן שזה ומהאי טעמא הוה ליה לאחשוצי הנאתו אחר ציעורו שציעור צשעת לצביעה ולצביעה דמאיר אחר כך ולמאי דצעי למימר' החס יש שצח סמנין על גצי הצמר ניחא דאין זה שייך גצי משרה וכצוסה וצקונטרס פירש שס דמיני צצעים צשעת רמיחת היורה כלה השורש וקולט הצצע צצגד נמצא הנאתו וציעורו שזה אצל משרה וכצוסה משעה שמתילין פשתן או צגד ציין מתקלקל ונצער והנאתו אינה עד שלשה ימים או ארצעה שיהא הפשתן שרוי:

דאיכא תנא דדריש לכס דומיא דלאכילה למעוטי כל שהנאתו אחר ציעורו וממעט עזי הסקה ואית דלא ממעט אלא דבר שהנאתו אין שזה ככל אדם כגון מלוגמא וזילוף ואפיקטוויזין כך פירש צקונט' ורצותינו^[א] היו גורסין וסתם עזים להסקה ניתנו תנאי היא ופי' צקונט' דטרט עלה לישצה ולא יכול וצהגזול קמא (צ"ק דף קב.) פי' צקונט' וזה לשונו תנאי היא איכא למאן דאית ליה סתם עזים להסקה ניתנו ולא חיילא שביעית ואפילו אעזים דמשחן ואיכא דסצר אעזים דמשחן מיהא חיילא והיינו תנאי רצנן סצרי סתם פירות לאכילה ניתנו וחיילא עלייהו קדושת שביעית כדאמר' דאכל דבר שזה^[א] וציעורן שזה חיילא הלכך אפילו לקטן למשרה ולכצוסה לא מהניא מחשצה למיהוי כעלי קנים שלקטן לעזים ומשחרו דהכא סתמייהו להכי ולהכי אצל פירות סתמייהו לאכילה ומשעת יצירתן חיילא קדושה עלייהו ותו לא מהניא מחשצה לאפקועי עזים להסקה ניתנו ולא חיילא שביעית וגצי עזים נמי סתם עזים להסקה ניתנו ולא חיילא שביעית: **למשרה ורבוסה שהנאתן אחר ביעורן**. שמשעה ששרה הפשתן או הצגדים ציין שעה אחת נמצער ואצד והנאתו אינה עד שלצש אותן צגדים כך פי' צקונט' ותימה דצהגזול קמא (צ"ק דף קא: ושם) קא חשיצ מין הצצועין הנאתן וציעורן שזה ומהאי טעמא הוה ליה לאחשוצי הנאתו אחר ציעורו שציעור צשעת לצביעה ולצביעה דמאיר אחר כך ולמאי דצעי למימר' החס יש שצח סמנין על גצי הצמר ניחא דאין זה שייך גצי משרה וכצוסה וצקונטרס פירש שס דמיני צצעים צשעת רמיחת היורה כלה השורש וקולט הצצע צצגד נמצא הנאתו וציעורו שזה אצל משרה וכצוסה משעה שמתילין פשתן או צגד ציין מתקלקל ונצער והנאתו אינה עד שלשה ימים או ארצעה שיהא הפשתן שרוי:

דאיכא תנא דדריש לכס דומיא דלאכילה למעוטי כל שהנאתו אחר ציעורו וממעט עזי הסקה ואית דלא ממעט אלא דבר שהנאתו אין שזה ככל אדם כגון מלוגמא וזילוף ואפיקטוויזין. ואני שמעתי מרצותי שהיו גורסים וסתם עזים להסקה מינה תנאי היא וכן כתוב **בכל הספרים** וטרחתי מנעורי בכל יידי שיטת הש"ס לישצה כפי דצריהם ואיני יכול^[א] ומאלתי גירסא זו צספר כתצ ידו של רצינו גרשום צן יהודה מנוחתו כצוד וצסדר ישועות של רצינו ילחק צר מנחס כתוב ואינו מוגה^[א] וכן נראה צעיני: אין מוסרין פירות **שביעית לא לתוך משרה**. לשרות פשתן ציין של שביעית: **ולא לבבוסה**. לכצס צגדי' ציין של שביעית. משרה וכצוסה הנאתן אחר ציעורן שמשעה ששורה הצגדים או הפשתן ציין שעה אחת נמצער ואצד לו והנאתו אינה עד שלצש הצגדים: **למלוגמא**. לרפואה:

מנצה
מתיר דייק לכס לכל צרכיכם ואפי' משרה וכביסה והא דכתיב לאכלה למעוטי מלוגמא ומרבה המשרה והכביסה להיתר שכל אדם צריכין להן וממעט המלוגמא שאינה צורך הבריאים אלא צורך החולים והבאת עצים נמי מלכם נפקא ולא בעי חשק שלמה על ר"ח (א) אזלי צ"ל להוציא משרה וכצוסה שמתכנסין ומתלצנין סו.

עין משפט
נר מצוה

צה א מיי' פ"א מהל' מעשר שני הל' ה:
צו ב שם ופ"ד מהלכות שמיטה הלכה יב:
צו ג מיי' פ"ה מהלכות שמיטה הלכה יא:
צח ד מיי' שם הל' י:

רבינו חננאל

דתניא נמנו וגמרו באושא אתרוג אחר לקיטה בין למעשר בין לשביעית כבר פירשנו זה הענין כולו ברי"ה לפיכך לא הוצרכנו להאריך בכאן. ומקשינן וכי לולב כפרי הוא דמוקמת לה בבן ששית שנכנס לשביעית עץ הוא ועץ אין בו קדושת שביעית דתנן עלי קנים ועלי גפנים שגבבן מן השדה ליקטן לאכילה יש בהן קדושת שביעית לעצים אין בהם משום קדושת [שביעית]. ושינינן שאני התם דאמר קרא **לכם** ואמר קרא **לאכלה**. כלומר לא ניתנה לכם שביעית אלא לאכילה ובענין [לכם] דומיא דלאכילה ודרך המאכל ללעוס ולכער המאכל בלעיסתו מתורת אוכל וכיון שמגיע בחניכיו נהנה חכר מן המאכל בלעיסתו ונתבער אותו הפרי נמצאת הנאתו ועת ביעורו באין כאחד והוה פי' הנאתו וביעורו שוין וכל דבר שהנאתו וביעורו ביחד קדושה חלה עליו ואף על שאינו נאכל והוא שניתן ליהנות ממנו בדרך האכילה ששזה בכל אדם. יצאו העצים שהנאתן אחר ביעורן. כלומר אין הפת נאפת ואין התבשיל מתבשלת אלא אחר שריפת עצים הנה ביעורן קודם להנאתן לפיכך אין קדושה חלה על העצים. ודחינן והאיכא עצים דמשחן. פי' משחן להתחמם כדכתיב ויכסוהו לבגדים ולא יחם לו ומתרגמינן ולא שחין ליה כלומר שעושין מהן המדורה להתחמם שבעת הדלקתן הוא מתחמם בהן נמצאת הנאתן ועת ביעורן ביחד ולמה אין קדושת שביעית חלה עליהן. ודחי רבא **סתם עצים להסקה** הן עומדין. פי' עצים להסיקן תחת תבשילו ועל התנור לאפות בו את הפת עומדים לאפוקי לולב דלאור להסקה עומד והנאתו בעת ביעורו לפיכך יש בו קדושת שביעית ומשום דהוא בן ששית שנכנס לשביעית שרי לובונו. וסתם עצים להסקה עומדים ואין מותרין בשביעית אלא משום הנאתן אחר ביעורן תנאי היא. דתניא אין מוסרין פירות שביעית למשרה ולכביסה. פי' כגון פיירות שמלבנין וכובסין בהן כגון הבורות וכיוצא בהן בשביעית אסור מהאי טעמא דכתיב לכם יהיה לאכלה בעינן לכם דומיא דלאכלה מה לאכלה בעת הנאתו מתבערין אף לכם בעינן להיות ביעורו בעת הנאתו (א) שמתכנסין ומתלבנין אחר ביעורן ונמצאת הנאתן אחר ביעורן ואסור וכן העצים. ור' יוסי

מתיר דייק לכס לכל צרכיכם ואפי' משרה וכביסה והא דכתיב לאכלה למעוטי מלוגמא ומרבה המשרה והכביסה להיתר שכל אדם צריכין להן וממעט המלוגמא שאינה צורך הבריאים אלא צורך החולים והבאת עצים נמי מלכם נפקא ולא בעי חשק שלמה על ר"ח (א) אזלי צ"ל להוציא משרה וכצוסה שמתכנסין ומתלצנין סו.
מנצה
מתיר דייק לכס לכל צרכיכם ואפי' משרה וכביסה והא דכתיב לאכלה למעוטי מלוגמא ומרבה המשרה והכביסה להיתר שכל אדם צריכין להן וממעט המלוגמא שאינה צורך הבריאים אלא צורך החולים והבאת עצים נמי מלכם נפקא ולא בעי חשק שלמה על ר"ח (א) אזלי צ"ל להוציא משרה וכצוסה שמתכנסין ומתלצנין סו.
מנצה
מתיר דייק לכס לכל צרכיכם ואפי' משרה וכביסה והא דכתיב לאכלה למעוטי מלוגמא ומרבה המשרה והכביסה להיתר שכל אדם צריכין להן וממעט המלוגמא שאינה צורך הבריאים אלא צורך החולים והבאת עצים נמי מלכם נפקא ולא בעי חשק שלמה על ר"ח (א) אזלי צ"ל להוציא משרה וכצוסה שמתכנסין ומתלצנין סו.
מנצה
מתיר דייק לכס לכל צרכיכם ואפי' משרה וכביסה והא דכתיב לאכלה למעוטי מלוגמא ומרבה המשרה והכביסה להיתר שכל אדם צריכין להן וממעט המלוגמא שאינה צורך הבריאים אלא צורך החולים והבאת עצים נמי מלכם נפקא ולא בעי חשק שלמה על ר"ח (א) אזלי צ"ל להוציא משרה וכצוסה שמתכנסין ומתלצנין סו.

ולא חיילא אפילו אעזים דמשחן, ור' יוסי סצר לא אמרינן סתם פירות לאכילה ניתנו ומהניא צהו מחשצה כעלי קנים וגפנים דהיכא דלקטן למשרה הוי דבר שהנאתו אחר ציעורו ולא חל עלייהו שביעית כך מנאחי ויש לשונות אחרים וזו שמעתי והגון [שם קב.].

תמונה

עין משפט

נר מצוה

צַבָּא ב מיי פ"ה מהל' שמיטה ה' י:
ק ג מיי פ"ו מהלכות שמיטה הלכה ח:
קא ד מיי שס ה' ו:
קב ה מיי שס ה' ז:
קג ו מיי שס הלכה ט ופ"ד מהל' מעשר שני ונ"ר הלכה ו:

רבינו חננאל

דומיא דלאכלה להיות דרך הנאתו וביעורו שוה.
א"ר אלעזר אין שביעית מתחללת אלא דרך מקח.
ממש מתחללת בלא כלום אונאה [שנאמר בשנת היובל הזאת וגו' וסמך ליה וכי תמכרו ממכר ש"מ דקדושת יובל בעינא מקח וממכר ממשן. ור' יוחנן אמר בין דרך מקח בין דרך חילול. כלומר אפי' אם יאמר הללו פירות שביעית יהו מחוללין על מצות הללו הרי אלו מחוללין מ"ט דכתיב כי יובל היא קדש וגו' כקדש מה קדש אפי' דרך חילול אף שביעית כמותן. ור' אלעזר האי מיבעי ליה לכדתניא כי יובל היא וגו' (או) מה קדש תופס את דמיו ונעשו אותן דמים קדש אף שביעית תופסת דמיה. ותניא כוותיה כי יובל היא וגו' אי מה קדוש הקדש לחולין אף שביעית תופסת דמיה ויוצאין הפירות לחולין ת"ל תהיה כל תבואתה לאכול בהווייתה תהא לעולם כיצד לקח בפירות שביעית בשר הבשר והפירות מתבערין בער"ש הראשון של פסח בשנה השביעית ומפורש בפרק אחרון דמעשר שני. לקח בבשר דגים יצא בשר נכנסו דגים לקח בדגים כו' הא כיצד אחרון אחרון נתפס. כלומר לקח בבשר דגים ובדגים יין וביין שמן השמן נתפס לבדו שהוא אחרון והבשר והדגים והיין יצא לחולין ופירות שביעית עצמן אע"פ שנתפסו הדמים אלא הרי הן כקדושת שביעית. ודייקינן מדקתני ברייתא בכל אחד מהן הבשר והדגים וביין ובשמן לקח בכל אחד ש"מ דרך מקח א"ר דרך חילול לא: תניא כו' יוחנן אחד שביעית ואחד מעשר שני מתחללין על בהמה חיה ועוף בין חיים בין שחוטין דברי ר' מאיר וחכ"א על שחוטין מתחללין על חיים אין מתחללין גזירה שמה יגדל מהן עדרים. הא דתני ר' יוסי בוא וראה כמה קשה אבקה של שביעית מפורש בקדושין פ"א חו השמועה עדיין צריכה עיון. ואסיקנא

מ:

לולב הגזול

פרק שלישי

סוכה

מרבבה אני את הכבוסה ששוה בב"ל אדם. שהכל נריכין לה כמו אכילה שוה בכל אדם: מלוגומא שאינה שוה בב"ל אדם. שאין הכל חולין: וְלֹא לְזֹרֵף. יין שמוזלפין צבית לריח טוב: אפיקטוויזין. להקיא: והוא צנטריקון אפיק טפי זין מזון האוכל יותר מדלי מוילא ומקיא:

במאן בר' יוסי. ללא ממעט אלא הנאה שאינה שוה בכל והנך נמי אינס אלא לנורך חולי ואסטניס. והיינו תנאי דלעיל דלרצנן לא נהגא שביעית אלא דדצר שהנאמו וציעורו שוה דדרשינן ליה נמי הכי והיתה שצת הארץ נוהגת דדצר שהוא לכס דומיא דלאכלה שהנאמו וציעורו שוה ולא צענים ורצי יוסי דריש הכי והיתה שצת הארץ נוהגת כולו^[א] שהנאמו שוה בכל אדם ואפילו ענים להסקה: אין שביעית מתחללת. לתפוס דמיה צקדושתה: אלא דרך מקח. שמוכרה זה למצרו אצל לא ע"י חילול לומר הרי פירות הללו מחוללין על מעות האלו כדרך שפודין הקדשות: בשנת היובל. שביעית ויוצל חדא היא: וסמך ליה וכי תמכרו ממכר. ודרשינן סמוכין למימרא ללא שיך צפירות לתפוס קדושת הדמים^[א] אלא ע"י ממכר: קודש מתחלל בין דרך מקח בין דרך חי'ול. לכתיב (ויקרא ט) ופדה צערכך ויסקף תמישיתו עליו הרי חילול ואס לא יגאל ונמכר צערכך (סע) הרי מקס: ורבי יוחנן. הך דרשה דסמוכין דסמך וכי תמכרו ליוצל מאי דריש ציה: דרבי יוסי בר חנינא. צמסכת ערכין (דף ל:)

ארוכה היא מאד וכאן לא נכתבה כולה צספרים: כמה קשה אבקה של שביעית. מידי ללא הוי עיקר האיסור תלוי צו קרי אצק וכן אצק רצית^א וכן אצק לשון הרע^ב שאינו לשון הרע גמור אלא נד לשון הרע כמו אצק העולה מדצר הנכתש צמכתשת: אדם נושא וגותן בפירות שביעית. לסחורה דהיינו אצק שביעית דעיקר איסור שביעית לא תורע לא תזמור וזהו איסור קל שצה: לפוף מוכר את מטליליו ואת בליו. מחמת עניות: שנאמר בשנת היובל הזאת וסמך ליה וכי תמכרו ממכר. ודרשינן סמוכין שצציל עונשה של שביעית תצא לידי כך: קודש תופס את דמיו. פדיה כתיב ציה שוה יוצא וזה נכנס תחמיו יוצא הקדש לחולין ונכנסין הדמים תחמיו דהיינו ופדה והיינו נמכר^א דכל מכירה יוצאה מכחו של זה וצא ליה והדמים נכנסין לרשות המוכר: בהוייתה תהא. צקדושתה: מתבערין בשביעית. צמוך זמן הצעור: יצא בשר. שהדמים יוצאין לחולין על ידי פדיה צדמים^א של קודש ללא כתיב תהיה אלא צפירות ענמן: ופרי עצמו. פרי הראשון אסור לנהוג צענמו חול אלא קדושת שביעית עליו: מתחללין. משמע דרך חילול צפדיה ולא צמקה וממכר: שמה יגדל מהם. ישסה אצלו לגדל וולדות ונמנא משהה מעשרותיו והתורה אמרה (דברים יד) שנה שנה ואכלת ואס שהה ראשונה ושניה חייב צשלישית לצער כל מעשרותיו צסוף שנה שלישית מן הצית ולהתוודות וגצי שביעית נהנה מהן להמעשר והתורה אמרה (ה) ולא לסחורה אלא להפקיר ולצער צשביעית עד שלא תכלה לחיה מן השדה^א הוא זמן צעור לפירות ולדמיהן:

צזכרים

דאפילו

אין שביעית מתחללת אלא דרך מקח. והא דתניא לעיל (דף נט.) ואס מכר^א ילאמר מעות הללו מחוללין על פירות שיש לי צצית

קנסא צעלמא כדפרישית לעיל^א: **אבקה** של שביעית. עיקר איסור צעצודת קרקע כגון חרישה וזריעה אצל משא ומתן אינו אלא עשה צעלמא דלאכלה ולא לסחורה^א ועונש זה מפרש צפרק קמא דקדושין (דף כ.) לסוף מוכר את מטלטליו ואת ציתו ואת עצמו צעון משא ומתן צא לו מדה כנגד מדה: **על** חייין אין מתחללין. צמעשר שני חוץ לירושלים איירי דצירושלים מותר לקנות ממנו צהמה לצצחי שלמים כדמוכה פרק קמא דמעשר שני^א ועוד מדדייק צסמוך דאי לא תימא הכי מעשר מעשר ממש והא כתיב ונרת הכסף צידך כלומר היאך מתחלל על צהמה חיה ועוף אלא מאי מעשר דמי מעשר משמע צהדיא דאיירי חוץ לירושלים מדמיייתי עלה קרא דונרת הכסף ואפי' לכתחלה שרי ר"מ לחלל כדקתני צהדיא צתוספתא דשביעית^א אחד שביעית ואחד מעשר שני מחללין אותו על חיה ועוף ועל צהמה צעלת מוס דצרי רצי מאיר ותכמים אומרים לא אמרו אלא שחוטין ומחללין לכתחלה משמע והא דנקט הכא מתחללין דמשמע דיעצד כדאמר צריש הזהב (צ"מ דף מה:)

הזהב (צ"מ דף מד:)

להקיא. איכא נמי משרה ובבבדא. והכא לא נקט אלא דצר שאין שוה בכל אדם [שם]. אבקה של שביעית. איסור הקל שצה העושה סחורה צפירותיה דהוה ליה לאו הצא מכלל עשה לאכלה ולא לסחורה. בשנת היובל הזאת. וכי תמכרו אס תמכרו ומקנו מה שאסרמי לכס צו סופך למכור ממכריך וכל כלי צימך [קידושין כ.]. מתבערין. נאכלין קודם הציעור קודם שיכלה למיה מן השדה אותו המין שמכר [ע"ז נד.].

מסורת הש"ס עם הוספות

(א) קדושין כ. ערכין ל: [מוסף' דערצין פ"ה]. (ב) קדושין נח. ע"ז נד: (ג) [שביעית פ"ח מ"ז קדושין נח. ע"ז נד: צבורות ט.]. (ד) ב"מ סא: (ה) ב"ב קסה. (ו) פסחים נב. ז. לט. ד"ה מצות, (ז) ע"ז סב. (ט) מ"ג, (י) פ"ז ה"ה, (כ) בסופר, (ל) מה: (מ) מע"ש פ"א סוף ה"ב, (נ) מע"ש פ"א הט"ו.

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה שמא יגדל וכו' והסורה אמרה לאכלה ולא לסחורה:

הגהות מוהר"ב רנשבורג

[א] תוס' ד"ה שמא כו' היינו נקבה כדאיתא בבבצה דף כ. נ"צ אין לזה מוכן וצט"ס דפוס ויינענא וצאטלילאה אינו:

תורה אור השלם

(א) בשנת היובל הזאת תשובו איש אל אחרתו:

[ויקרא כה, יג]

(ב) וכי תמכרו ממכר לעמיתך או קנה מיד עמיתך אל תגזו איש את אחריו: [ויקרא כה, יד]

(ג) כי יובל הוא קדש תהיה לכם מן השדה תאכלו את תבואתה:

[ויקרא כה, יב]

הגהות וציונים

[א] תיבת "וכו'" שיך להלן אחר תיבת וגו', והכוונה להמשך הברייתא כדמפורש בקידושין, ובכת"ל ליתא תיבת "וכו': [ב] תיבת "ואסור" ליתא בקידושין ונכון (רש"ש) וכן ליתא בדפו"ר כאן: [ג] תיבת "ואסורה" ליתא בקידושין ונכון (רש"ש) וכן ליתא בדפו"ר כאן: [ד] בדפו"ר נוסף היתה שבת הארץ נהגת בדבר שהוא צבם דומיא דלאבשה שהנאתו וכו', ותיבת "כולו" ט"ס: [ה] צ"ל דלא שיך בדמים לתפוס קדושת הפירות (יד דוד, ע"ש) וברש"ש כתב דצ"ל דלא שיך בפירות לתפוס הדמים בקדושה אלא. וע"ע מנחם משיב נפש: [ו] בכפ"מ העתיק לשון רש"י דהיינו ופדה והיינו ומכר או רש"ל דהיינו נפדה והיינו נמכר: [ז] צ"ל בדמים (רש"ש): [ח] מוכר כצ"ל (רש"ש): [ט] [ע"ש דלפנינו איתא מחללין ולא מחללין מיבעי ליה] (גליון):

ליקוטי רש"י

אינה שוה בב"ל אדם. אינה נריכה אלא לחולס. לזרף. שמוזלפין יין צצית והאי נמי אין שוה בכל אדם שא"ל זילוף אלא אדם מעוגג ומעוץ. אפיקטוויזין. וושי"ט